

## BURSA EKONOMİSİNDEKİ BÜYÜK FİRMALARIN 2008 YILI PERFORMANSLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. İlker Parasız

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İdare Meclisi Üyesi

“Bursa’daki 250 Büyük Firma Araştırması” sonuçlarında Bursa’nın önde gelen firmalarının ülkemiz ekonomisine katkılarını izledim. Şu kanaate vardım:

İktisatta son 20, 25 yıldan beri geliştirilen bir teori var. Bu teoriye İçsel Büyüme Teorisi deniyor. Bursa’nın konumu, firmalararası ilişkiler, teknoloji birikimi, beşeri sermaye, 13 adet sanayi bölgesinin altyapıları Bursa’mızı Türkiye’nin sanayileşmede en önde gelen ikinci gücü haline getirmektedir.

İçsel Büyüme Teorisi öğretisine göre beşeri sermayenin, teknik altyapının, kurumsal altyapının girişimcilik özelliğine kavuşmuş olmanın yanyana geldiği bir ortamda ekonomide yapılan yatırımların artan oranda getiri şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu normal iktisat öğretisinin tersine bir olgudur. Normal iktisat öğretisinde örneğin belli bir emek miktarına yada belli bir sermaye miktarına giderek daha fazla emek ilave edilmesi yada tersine daha fazla sermaye ilave edilmesi azalan verimler kanunu şeklinde ortaya çıkar. Yani belli bir sermaye miktarıyla yada fabrikaya belli bir noktadan itibaren daha fazla emek alımı sonucunda emeğin üretime katkısı giderek azalır. Yada tersine belli bir emek miktarı varken bu emek miktarına daha fazla sermaye ilave edildiğinde yapılan her sermaye ilavesinin üretime katkısı giderek azalır.

Oysa İçsel Büyüme Teorisi dediğimiz teoriye göre eğer bu teorinin gerekleri olan beşeri sermaye, teknoloji, bilgi, kaliteli teknik eleman kaliteli yönetici yan yana getirilirse üretim artan oranda artar. İşte yapılan “Bursa’daki 250 Büyük Firma Araştırması” nda net olarak ortaya çıkmaktadır. Yani Bursa’mızda İçsel Büyüme Teorisi’nin altyapısı mevcuttur. Bursa iş ortamı çerçevesinde yapılacak her yatırımın her hamlenin getirisi daha yüksek olmaktadır. Öyleki faiz oranlarının yüzde 25, 30 olduğu dönemlerde bile Bursa’daki sermayenin getirisi bu oranın üzerinde olduğu için Bursa sanayileşmeye devam etmiş, Bursa firmaları Türkiye’nin en gözde firmaları olmuştur.

“Bursa’daki 250 Büyük Firma Aratırması” şunu da ortaya koymaktadır. Eğer hükümetin teşvik önlemleri Bursa sanayinin mevcut yapısına göre Bursa’ya yöneltilmesi sözkonusu olsa bunun sonucunda hem üretim artışı hemde istihdam artan oranda artmaya devam edecektir. Kuşkusuz ülkemizin geri kalmış bölgeleri vardır. Buralarında kalkınmaya ihtiyacı vardır. İçinde bulunduğumuz sıkıntılı günlerde buralara yapılacak yatırımların getirisi hem gecikmeli hemde azalan verimler yarasına tabi olacaktır. Oysa Bursa’ya yönlendirilecek teşviklerin etkisi hem gecikmesiz hemde artan oranda olacaktır. “Bursa’daki 250 Büyük Firma Aratırması” teorik olarak İçsel Büyüme Öğretisi’nin Bursa’ya yansıması, sonradan da Türk ekonomisine katkısı açısından değerli bir çalışmadır.